

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Theses Theologicæ De Gratia, Libero Arbitrio,
Prædestinatione, &c. In Qvibus Doctrina Theologorum
Societatis Jesu contra Corn. Jansenii [Iansenii]
Augustinum Defenditur**

Derkennis, Ignatius

Antwerpiae, 1641

Cap. I. Quid senserint Pelagiani & Semi-Pelagiani.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73715)

THESES THEOLOGICÆ DE PRÆDESTINATIONE

GRATIA, LIBERO ARBITRIO, &C.

CAPVT PRIMVM.

QVID SENSERINT

PELAGIANI

ET SEMIPELAGIANI.

HÆRESIS nouisse, refutasse est, ait Iansenius. Verius dixeris: Nouisse Hæreses, & ex fide eas proposuisse, est Catholicam doctrinam à falsa hærescos insimulatione defendisse. Hæresin Pelagianam & Semipelagianam doctissimis Theologis, imò & SS. Patribus impingit Iansenius. Nos paucis articulis, vtriusque hærescos summam complexis, iisq; ex Conciliis, ipsoque Augustino, Prospero & Hilario depromptis; eos ab illa labe vindicatū imus; ostensuri quàm peruersum de illorum erroribus, & istorum Catholica doctrina vlsurparit iudicium.

PELAGIVS.

THEOLOGI SOCIET.

Adamum docuit mortalem factum, ita ut siue peccaret, siue non, mortuus fuisset. Ad peccatum illi soli, non propagationi eius nocuisse: neque acceptam à Deo iustitiam posteris perdidisse: aut certe per peccatum, mortem & penas corporis dumtaxat; non autem peccatum ipsum, quod mors est anima, in genus humanum transfudisse. Paruos ex Adamo nihil trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro expietur; nec verè baptizari in remissionem peccatorum.

II. Docuit Pelagius hominem solis naturæ viribus, sine gratia, posse seruare omnia diuina mandata. Sine peccato vivere. Remissionem peccatorum mereri. Ab infidelitate ad fidem conuerri. Fidei augmentum acquirere posse & perseuerantiam. Nec ad hæc orationibus indigere. Et ista omnia, vti & tentationibus diabo-

In hac re longissimè à Pelagio absunt Catholici omnes Theologi: tamen nec hinc euaserunt Iansenij censuram; qui in hoc naturæ statu præter gratiam efficacem, etiam admittunt sufficientem. Hos enim omnes peccati originalis virus euacuare, integrasque libero arbitrio vires restituere, & similia multa, suo more contra Scripturæ, Conciliorum, SS. Patrum & Theologorum auctoritatem assueuerat; vt patebit infra cap. 2. art. 8.

II. Quid homo per naturæ vires possit; aut quid non nisi ex gratia possit; id omne iuxta Araucanicum, Mileuitanum, & Tridentinum Concilium, sanctorumque Patrum doctrinam, tradunt ac mordicus tuentur Societatis Theologi: neque ceterum curant quid illis imponat aut falso

A astruat

Pelagius.

Theologi Societatis.

diaboli resistere, facilis quidem, aiebat nos posse, per gratiam: sic tamen ut hoc ipso indicaret simpliciter & absolute fieri ea posse per solam naturam.

III. Ne verò Divina gratia omnino negata reus perageretur; præter remissionem peccatorum duplex gratia genus callide commentus est. Prima, eaq̃ interna, erat natura ipsa, seu liberi arbitrij nuda facultas, vel, ut ipse loquebatur, possibilitas. Et hanc aiebat esse gratiam Creatoris, sine qua nihil omnino boni facere possimus, quaq̃ in libero arbitrio nostro non sit posita, & nullis nostris præcedentibus meritis data. Altera gratia, externa, erat lex siue doctrina, quã possibilitatem illam arbitrij dicebat inuari; scilicet quòd per eam discamus quid, & quomodo facere debeamus. Quã tamen in ipsum velle & operari non influeret. Legi doctrinam & exempla Christi adinungebat, eamq̃ gratiam Christi vocabat.

^a Aug. de grat. Christ. c. 35.

^b Ibid. c. 7.

IV. Præter hanc externam gratiam, nullam omnino admisit veram à Christi internam gratiam, siue Spiritus sancti illuminationem, aut inspirationem. Ne quidem tunc quando eam speciosissimis verbis subdole depinxit, & hoc modo: Adiuuat nos Deus per doctrinam, & reuelationem, dum cordis nostri oculos aperit, dum nobis, ne præsentibus occupemur, futura demonstrat; dum diaboli pandit insidias; dum nos multiformi, & ineffabili dono gratiæ cælestis illuminat. Nec illis cap. 10. Operatur in nobis Deus velle, quòd bonum est, velle, quòd sanctum est; dum nos terrenis deditos, futuræ gloriæ magnitudine, & præmiorum pollicitatione succendit; dum reuelatione sapientiæ in desiderium Dei stupentem suscitatur voluntatem. Nam quid manifestius, nihil aliud dicere eum gratiam, quã in nobis Deus operatur velle quòd bonum est, &c. quã legem atque doctrinam. ita *ibidem* Augustinus.

V. Pe-

astruat quæuis Iansenij censura. Nam posse hominem naturæ viribus credere, sperare, desiderare, aliudve agere, sicut ad salutem oportet; id iuxta istorum Conciliorum definitiones constanter respuunt; uti & omnes Catholici Doctores. Possè verò naturaliter sine gratia supernaturali ab homine elici actus aliquos moraliter bonos; nec tamen ad salutem quippiam conferentes, aut ad gratiam proximè remotève disponentes; id contra communem plerorumque Theologorum & Patrum consensum, negat Iansenius: qui hoc posterius, cum priorè imperitè confundit; & ex maledicenti studio nouum Pelagianismum proculdit. ut patebit ex cap. 2. art. 14.

III. } Ex hoc tertio Pelagij articulo,
& } & sequenti quarto, euidenter
IV. } patet vel crassa ignorantia, vel
impudens impostura Iansenij; qui dicit: Omnem gratiam, etiam internam, quam admittunt Societatis Theologi, non aliam esse quam qualem admisit Pelagius; nec in operandi modo ab illius gratia differre. Nam ille secundum euidentissimam hanc Augustini doctrinam, præter nudas liberi arbitrij vires, non nisi externam legis, doctrinæq; gratiam agnouit; nullam verò à Spiritu sancto profectam, aut voluntatem intus mouentem, eiusve deiectas vires corroborantem; eamve, quæ operandi virtutem, ipsamq; operationem conferret. Hi verò gratiam hanc omnem à Pelagio negatam, & contra eum à Concilio Arausicano, Mileuitano, & nouissimè Tridentino assertam, commendatamque (eam nempe quæ præter externam doctrinam etiam intus illuminet, excitet, moueat, bonam voluntatem inspiret, eamque in operando adiuuet, & cum ea bonum opus

Theologi Societatis.

opus perficiat,) ex eorumdem Conciliorum mente constantissimè defendunt. Gratia interim efficaciam ita tuentur, vt cum Tridentino dicant, voluntatem hominis gratia excitatam, sic ei liberè consentire, vt tamen eidem dissentire possit, si velit. Quod quia mirè displicet Iansenio, solius necessitantis gratia defensori, ideo talem omnem gratiam, vel repugnantibus Conciliis, ad Pelagianismum longè ablegat. Sed sanè, si sic gratiam à Pelagio assertam ampliando extollat, & vicissim alteram, sic extenuando deprauandoque deprimat, vt vtramque, hinc & inde violente adductam, in concordiam cogat: quid mirum si Iansenius, quod sæpe promittit, Auctores illos, *velint, nolint, faciat Pelagianos*. Aduertat autem se sic agendo non minorem fieri Pelagianismi patronum, quam se eiusdem præstiterit Augustinus impugnatorem.

PELAGIVS.

V. Pelagius negauit gratiam omnem habitualem. Nam, vt ait Augustinus, lib. de Gratia Christi, cap. 30. Istam Gratiam, quã iustificamur, id est, quã caritas Dei diffunditur in cordibus nostris per Spiritum sanctum qui datus est nobis, in Pelagij & Cælestij scriptis, quocumque legere potui, nusquam eos inueni, quemadmodum confitenda est, confiteri. Et cap. 38. addit: Gratiam Christi, quã in meliorem hominem renati sumus, in remissione peccatorum, & exemplo Christi Pelagius cõstituit. Atque vt toto illo libro sapius inculcat, omnem omnino gratiam posuit in facultate liberi arbitrij, & lege, atque doctrina. Sic, vt hæc fuerit Pelagio, omne externum, illa omne internum, & velut habituale gratia adiutorium.

VI. Quemadmodum nudis liberi arbitrij viribus, omnia, vt iam vidimus, tribuebat Pelagius: ita & ipsam prædestinationem, & electionem isdem adscribebat, quam gratia tribuere debuisset. Præuidisse enim aiebat Deum ab æterno, quis bene, quis male libero vsurus esset arbitrio: & ex hac præscientia à Deo præelectos dicebat, vt ait Augustinus lib. de Præde-

THEOLOGI SOCIET.

V. Hic gratiam, quã iustificamur, id est, quã caritas Dei diffunditur in cordibus nostris (quã est ipsa gratia & iustitia habitualis, isdem verbis à Tridentino sess. 6. cap. 7. descripta) in nullis Pelagij vel Cælestij libris vsquam se reperisse disertissimis verbis asserit Augustinus. ^a Eadem tamen non vnò in loco reperisse se iactat Iansenius. ^b Vter verius? Nos certè Augustino credimus toto libro de gratia Christi monenti, & inculcanti, Pelagium quibuscumque verbis, quocumque modo speciosè gratiam describeret, aut vbi libet eam poneret, non tamè eam in alio collocasse, quàm in libero arbitrio, & lege atque doctrina. Et de Iansenio persuasum habemus, quòd gratiam omnem illam, quam ex Tridentini mente agnoscunt Societatis Scriptores, Pelagio vel inuito & repugnanti velit obtrudere, vt imperitis persuadeat inter Augustinum & Pelagium de sola gratia necessitante fuisse certamen.

VI. Cùm Augustinus eo loco contra Pelagium agat de Prædestinatione ad gratiam & iustitiam (quam Pelagius aiebat, & Augustinus negabat ex meritis naturalibus liberi arbitrij fieri) non verò de ele-

A 2 ctione

^a Lib. de gratia Christi cap. citatus. ^b 20. 3. lib. 5. c. 22. & seq.

Pelagius. Theologi Societatis.

prædest. Sanctorum cap. 18. qui eum redarguit his verbis: Elegit nos in ipso, ut essemus sancti, & immaculati. Non ergo quia futuri eramus, sed ut essemus. Ideo quippe tales eramus futuri, quia elegit ipse, prædestinans ut tales per gratiam eius essemus.

VII. Postremo negasse videtur Pelagius Dei concursum ad actus omnes, etiam naturales; ut non leuibus rationibus quidam probant ex Hieronymo Epist. ad Ctesiphontem, ubi sub nomine Critobuli loquens Pelagius negat se Dei auxilio indigere, ut digitos curuet, manum moueat, sedeat, scribat, & discurrat &c.

Etione immediata ad gloriam; de qua numquam ipsi & Pelagio disputatio fuit, ut fatetur ipse Ianfenius, *tom. 1. mirum quâ malevolentia, aut sui ipsius obliuione eos ut Pelagianos redarguat, qui electionem, non ad gratiam ex meritis liberi arbitrij, sed ad gloriam ex gratiæ meritis fieri asseuerant.*

VII. Verum nec hanc ei labem adhaerere patitur Ianfenius, *tom. 1. lib. 5. de hæresi Pelagiana cap. 11. Nos quin hinc Pelagio patrocinetur, nihil moramur.*

SEMIPELAGIANI

Inter quos præcipui fuere Massilienses, quamquam contra Pelagianos peccatum originale admitterent, à quo nemo sine gratia Dei liberaretur: & plus aliquid gratiæ, quàm Pelagiani tribuerent: non paucos tamen eorum retinere errores, à quibus Pelagianorum reliquæ dicti fuere. Referunt eos Prosper & Hilarius epistolis ad Augustinum: qui eosdem refutat, libro de Prædestinatione Sanctorum & Perseuerantia: eosq; damnat variis capitibus Arausicanum. Patent etiam ex Cassiano *Collat. XIII. XIV. &c.* Præcipui tamen fuere sequentes.

SEMIPELAGIANI.

IPOsse aiebant hominẽ per meras liberi arbitrij & natura vires, sine vlla interna Dei gratia, qua studium omne meritumq; humanum praeuenire debeat, ab infidelitate ad fidem conuerti, baptismum amplecti, mandata Dei implere velles, salutem desiderare, pulsare, orare; & hæc omnia sicut ad gratiam & salutem oportet: atque ita aiebant, ut Prosper ait in epistola: Priorem esse hominis obedientiam, quàm Dei gratiam, & initium salutis ex eo qui saluatur; non ex eo credendum esse stare qui saluat. *Quod ad eò mordicus tenebant, ut potius quàm gratiam aliquam omnia hu-*

THEOLOGI SOCIET.

IHunc Semipelagianorum errorem multis Canonibus, damnat Concilium Arausicanum, præsertim can. 5. vbi dicit: *Si quis sicut augmentum, ita etiam initium fidei, ipsum credulitatis affectum, quo in eum credimus, qui iustificat impium, & ad regenerationem baptismatis peruenimus, non per gratiæ donum, id est, per inspirationem Spiritus sancti, corrigentem voluntatem nostram ab infidelitate ad fidem, ab impietate ad pietatem, & naturaliter nobis inesse dicit, Apostolicis dogmatibus aduersarius approbatur.* Et can. 6. *Si quis sine gratia Dei et edenti-*

Semipelagiani. Theologi Societatis.

humana merita praeuenientem agnoscerent; mallet ad Pelagianismum retrocedere, eamq; in ipsa natura, à Creatore citra omne meritum accepta, collocare. Prosper ibidem.

bus, volentibus, desiderantibus, conantibus, laborantibus, vigilantibus, studentibus, petentibus, querentibus, pulsantibus nobis misericordiam dicit conferri; non autè diuinitus vt credamus, velimus, vel hæc omnia, sicut oportet, agere valeamus, per infusionem & inspirationem sancti Spiritus in nobis fieri confiterur; aut obedientia humana subiungit gratie adiutorium, resistit Apostolo, &c. Eodemque respexit Trident. sess. 6. can. 3. vbi definit: Non posse sine praeueniente Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio, hominem credere, sperare, &c. sicut oportet. Hunc eundem errorem à Conciliis condemnatum vnanimitet & constantè refellunt omnes Societatis Auctores: Molina in Concordia q. 14. disp. 6. §. 5. Suarez tom. 1. de gratia Proleg. 5. cap. 4. & alij.

II. In actibus illis naturaliter elicitis veram impetrandi vim, proprieq; dictum meritum collocabant: sic vt per eos sic elicitos certò & infallibiliter impetrari dicerent misericordiam, siue remissionem peccatorum: omnemq; aliam gratiam, qua ad bene operandum & perseverandum deinceps foret necessaria. & vicissim illis non positus, gratiam illam certò negari. Quod vtrumque eos sensisse patet ex can. 5. & 6. Arauscani, citatis, & ex epist. Hilarij, vbi hæc eorum verba profert: Nisi quis credat, & in accipiendi voluntate permaneat; non recipit donum Dei, id est Spiritus sancti, per quem infusa charitate bene possit operari. Idem patet ex Cassiano Collat. XII. c. 11. vbi id probat exemplo Davidis penitentis, & latronis in Cruce Christum agnoscentis. & Collat. XIII. c. 14. exemplo Iobi viribus nature longissimam difficillimamq; tentationem pugnando superantis. Denique clarissime ex epistola Prosperi, vbi dicit: Ad gratiam, qua in Christo renascimur aiunt hominem peruenire posse per naturalem facultatem, eam gratiam pe-

II. Neque minùs euidenter, etiam hunc errorem damnant ac reieciunt Scriptores Societatis. Audi Molinam disertissimis verbis id inculcantem: Liberum, inquit, arbitrium, nisi à Deo auxilio siue gratie praeueniatur & excitetur; non solum producere nequit credendi actum: sed etià quidquid ex solis suis naturalibus homo efficiat; siue vt actu merè naturali reuelatis asseriatur; siue vt, postquam edoctus fuerit supernaturalem assensum esse ad salutem necessarium, optet ita credere, aut etiam conetur ex dono & auxilio Dei supernaturali assentiri; siue denique auxilium illud sibi donari petat, aut ad illud recipiendum sataget se disponere; sanè id totum nullus est meriti seu vigor, vt ei gratia praeueniens, propter eiusmodi dispositiones impendatur: sed quoties confertur, ex solis Christi meritis donog; Dei, ac proinde misericorditer omnino, non solum tamquam subiecto non digno, sed etiam tamquam indigno propter peccatum, originale saltem, in quo est, tribuitur; & merè gratis ea, qua merito gratia dicatur, conferri solet, cuiusque datur. Ita ille in Còcord. q. 14. disp. 9.

Semipelagiani. Theologi Societatis.

petendo, quaerendo, pulsando: vt IDEO accipiat, ideò inueniat, ideò introeat, quia bono nature bene vsus ad istam saluantem gratiam, initialis gratiæ ope (*id est, natura à Deo gratis acceptæ*) MERVERINT peruenire. *Item Cassianus collat. XIII. c. 12.* Vnde cauendum nobis est, *inquit*, ne ita ad Dominum omnia sanctorum merita referamus, vt nihil nisi id quod malum est, humanæ adscribamus naturæ. *Vult ergo huic etiam bona merita adscribi. Item l. 6. de spiritu fornic. c. 18. ait:* Quia & diuersa sunt dona, & non omnibus vna gratia Spiritus sancti tribuitur: sed ad quam se vnusquisque studio vel industriâ suâ dignum aptumque præbuerit. *Non poterat clarioribus verbis, humanis naturalibusq; actibus meritum, saltem de congruo, adscribi, quàm istic iam ex Cassiano, Prospero, Hilario, allatis. Addeò vt omnino perside dicat^a Iansenius Masilienses sue Semipelagianos ita diminuissè meritum gratiæ (sive actuum naturalium meritum, quibus volebant se gratiam promereri) vt aliud non voluerint, nisi bonum vsum liberi arbitrij præcedere gratiam, occasione cuius Deus misericorditer eam daret. Ipse enim est, qui artificio suo ita hereticorum istorum errorem diminuit: vt eum Catholica aliorum doctrina suâ interpolatione reddat similiorem: & istam minus ab illorum erroribus remotam. Sed utinam eo studio conatus ipse fuisset à Caluinismo recedere, vt alios obrorto collo ad Semipelagianismum adducere.*

III. Po-

moraliter boni, honestate videlicet, mij supernaturalis meritoria: vt patet ex dicendis *infra c. 2. art. 14. & 15.* vbi refertur à duobus Pontificibus damnata illa propositio: *Omnia opera infidelium sunt peccata, & Philosophorum virtutes sunt vitia.* Quam non obstante eâ damnatione tueri audeat Iansenius ibi citandus.

initio. Sanè non poterat vel euiden-
tioribus, vel efficacioribus verbis,
quidquid vel à Cassiano alijsve Se-
mipelagianis variis locis doctum &
asserum; vel quod contra illos ab
Arausiano & Tridentino Concilio
sess. 6. can. 3. definitum erat, resellere
aut condemnare. Vide eundem in
Concordia *q. 14. disp. 15. §. 07. laum. §.*
Nonum; & disp. 6. §. Cum autem. Vbi fuse
docet non habere homines faculta-
tem operandi quidquam, quod tran-
scendat limites boni naturalis, & ad
finem spectet supernaturalem, etiam
velut dispositio remota, nisi dono aut
auxilio supernaturali Dei ad id adiu-
uetur. Et simul doctè notat Conci-
lium Arausianum *can. 6.* & Trident.
sess. 6. can. 3. cum definit nos credere,
petere, quaerere, sperare, & c. non posse;
semper hanc clausulam addere,
sicut oportet: vt ostendat se damnare
non velle communem Scholasticorum
sententiam, de actibus credendi,
sperandi, desiderandi, & aliis ex fa-
cultate naturali, & quæ fines natura-
lis ordinis non transcendat. Vnde se-
quitur malè & peruersè a Iansenio il-
lam ad Semipelagianismum reuocari
sententiam, videlicet quòd, *Facienti
quod in se est Deus non denegat gratiam.*
Si nempe in subiecto nulla agnosca-
tur dignitas, meritumve, ob quod illa
donetur; sed occasio aut minus illius
impedimentum. Illa enim est senten-
tia D. Thomæ *q. 14. de veritate art. 11.
ad 1.* & in scholis multis iam sæculis
recepta, vt ostendit Lessius *de gratia
cap. 10. n. 19. & seqq.* Sequitur item ma-
lè ab eodem erroris damnari illam,
quòd; Dari possint naturaliter actus
& bonitate naturali, nec vllius præ-
mij supernaturalis meritoria: vt patet

a no. 1. lib. 8.
cap. 17.

III. Ex

Semipelagiani. Theologi Societatis.

III. Postremò errabant Semipelagiani, non solum circa initium gratiæ & electionem ad gratiam: sed etiam circa perseverantiam in fide & gratia, & circa electionem ad gloriam. Dicebant enim præuisa bona opera elicienda per vires naturæ, non solum esse rationem prædestinandi ad gratiam: sed etiam esse causam perseverandi in gratia, & rationem prædestinandi ad gloriam. Quod adeò generaliter tenebant, ut etiam infantes ante baptismum & rationis usum decedentes iudicandos à Deo dicerent ex operibus, quæ facturi prævidebantur, si ad ætatem pervenissent. His fundamentis nixi Semipelagiani respuebant primò omnem Dei vocationem, quæ ex omnino gratuito Dei fieret proposito. Deinde perseverantiam, quæ naturalibus meritis obtineri non posset. Postremò omnem etiam prædestinationem electionemq; ad gloriam, quæ ex præuisis bonis operibus per vires naturæ factis non procederet, omnemq; prædestinatorum definitum numerum, qui ex eadem præuisione non constitueretur.

non ex meritis naturæ, iisque dumtaxat sub conditione præuisis; sed ex meritis operum gratiæ, iisque absolutè præuisis, eam electionem fieri statuunt: atque ita ab illorum errore, toto cælo differunt. Atque ita corrui-
 tota illa calumniarum moles, quæ Lessium aliisque eandem cum Massiliensibus de prædestinatione doctrinam tradidisse, iisdemque rationibus & querimoniis defendisse, motiisque planè iisdem à vera prædestinatione abhoruisse falsò comminiscitur. ^a Et simul eiusdem evidens apparet contradictio: nam Prædestinationem à Lessio aliisque traditam eandem esse dicit, quam contra Massilienses impugnavit Augustinus; cum tamen de electione immediata ad gloriam quæ ex meritis gratiæ fiat, quamque velut errorem Massiliensium reprehendit; fateatur ipse ab Augustino, vti & verè res habet, numquam ex professo fuisse disputatam. ^b

III. Ex quibus luce meridianà clarius est, quantum in doctrina de Prædestinatione, gratia, liberiq; arbitrij viribus inter Semipelagianos & Auctores Societatis sit discrimen. Nam illi & initium gratiæ, & augmentum, & perseverantiam (quam donum Dei esse multis contra illos probat Augustinus ^a) ipsamque vitam æternam viribus naturæ eiusque meritis, quamquam subinde gratiæ excitante adiutus, iisque non modò iam positus, sed etiam sub cōditione numquam ponenda, præuisis tribuebant. Quod idè novum, atque adeò duplex absurditatis genus, rectè appellavit Prosper ^b. Theologi verò Societatis hæc omnia nullo dempro tribuunt præuenienti & cooperanti Dei gratiæ. Nam nullum omnino adibus merè naturalibus concedunt meritum. Atque ita & initium fidei & augmentum omniaque eorum desideria ad salutem obtinendam valentia non nisi ex mera Christi gratiæ obtineri docent. Qui verò ex iis electionem immediatam ad gloriam non nisi ex præuisis meritis fieri asserunt: ij

^a August. c. 17. de bono per se. & Prosper in epist. ad August.

^b Prosper in ep. & August. de prædest. ss. cap. 11.

^a tom. 3. in statena toto cap. 1.

^b tom. 3. col. 990.

CAPVT